І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь…
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 72. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 17-го КВІТНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 17, 1962 No. 72. VOL. LXIX.

ПРЕЗИДЕНТ І УРЯД ПЕРЕВІРЯЮТЬ ПЛЯНИ НОВОЇ СТРАТЕГІЇ

ЗДА ЗМОЖУТЬ ПОЧАТИ ВІЙНУ, КОЛИ СССР ПІДГОТОВЛЯТИМЕ АТАКУ НА ЗАХІДНЮ ЕВРОПУ

Вашингтон. — Президент Кеннеді і Крайова Рада Безпеки мають ще перевірити стратегічні пляни, які вже є виготовлені в справі нової стратегії, що має заступити давніші стратегічні пляни, виготовлені президентом Айзенгавером та його урядом. Ці нові стратегічні пляни та пляни закордонної політики виготовили представники Білого Дому, Державного Департаменту, Пентагону і Департаменту Скарбу під проводом Волта Е. Ростова, який є головою Політичної Ради Плянування. Ці пляни є вже в третій редакції. Вони обіймають 300 сторінок друку і є державною таємницею, доступні тільки для тих осіб, що займаються урядово цією проблемою. Особи, що є втаємничені в ці пляни, заявляють, що немає радикальних змін в нових плянах в порівнянні з дотеперішніми, але все ж таки заплянровані є такі зміни, які вимагають великої уваги різних департаментів і агенцій. Найбільші зміни мають бути в стратегічних військових плянах та в деяких проблемах закордонної політики. Мають бути і різниці в порівнянні з дотеперішніми плянами в економічно - фінансовій ділянці та у визначенні головної цілі політики ЗДА. Одною з найважливіших змін має бути те, що ЗДА, як вже недавно говорив про це президент Кеннеді, можуть почати атомову війну проти агресора тоді, коли він змасує звичайні неатомові збройні сили на те, щоб заатакувати країни Західньої Европи. В давніших стратегічних плянах підкреслювалося, що ця країна ніколи не зачне загальної війни, і вдарить аж тоді, коли агресор заатакує ЗДА. В цій справі писав вже вашингтонський кореспондент журналу „Шикаго Сан - Таймс" Томас В. Росс який має інформації, що в новому стратегічному пляні кладуть більшу увагу на те, щоб ЗДА мали більші звичайні, а не тільки атомові, збройні сили. Передбачається, що в нових плянах є така можливість, що може прийти між противниками до порозуміння, щоб навіть під час атомової війни не бомбити більших цивільних осередків, які не мають визначного військового значення. Представники урядових агенцій відмовилися скласти будь-які декларації в цій справі.

Сталеварні відкликали збільшення цін на сталь

Вашингтон. — Ті сталеварні, які збільшили були ціну на сталь на $6 від тонни, 13-го квітня повідомили, що вони уневажнюють повідомлення про дорожчу сталь. Перша анулювала вищі ціни Сталева Корпорація ЗДА, а зробила це зараз після того, як Сталева Компанія Інленд заявила, що вона не думає збільшувати цін на сталь. Всі інші 7 сталевих фірм заявили також, що анулюють повідомлення про дорожчу сталь. Президент Кеннеді переміг великі сталеві фірми, і тим способом зросла його повага і серед громадянства і в Конгресі, а також і за кордоном. Гадають, що ця перемога Президента влегшить прихильним членам Конгресу переформувати урядовий проєкт про реформу податкові системи. Навіть голова Республіканського Крайового Комітету конгресмен Вілліям Міллер признав „політичну перемогу" Кеннеді. Департамент Справедливости і дві конгресові підкомісії заповіли слідство в справі цін на сталь, бо хочуть знати, чи сталеварні не діють проти протитрестового закону. Уряд і далі думає про те, щоб внести законопроєкт про те, щоб можна було контролювати ціни в більших промислах. Вже в понеділок, 16-го квітня, мають внести відповідні проєкти в Конгресі.

Кастро звільнив 60 хворих або поранених полонених за $2.5 мільйона

Маямі, Флорида. — 14-го квітня сюди прибули 60 кубинських полонених, важко хворих або поранених, — які 17-го квітня минулого року дісталися були в полон до Кастра під час інвазії на Кубу. Звільнені полонені — це майже каліки, яких на ношах зносили з літака, або які можуть ходити тільки на милицях, і за них Кастро зажадав $2,500,000. Полонених вітали спершу оплесками, але пізніше 5,000 присутніх, головно жінок, стояли мовчки та плакали, коли побачили звільнених Кастром калік. Виявилося, що звільнені каліки не хотіли залишити в тюрмі своїх здорових товаришів зброї, яких є на Кубі ще 1,119. Звільнені заявили, що їхня бриґада, яка нараховувала 2,506 вояків, є одна і „неподільна" і вони вернуться на Кубу до в'язниці, якщо не будуть інші звільнені. Між кубинськими втікачами на Флориді існує думка, що не треба Кастрові допомагати американськими долярами в його важкій фінансовій ситуації. Але члени родин полонених хотіли б якнайскорше побачити своїх найближчих в ЗДА. 1,000 кубинців демонстрували перед будинком Об'єднаних Націй в Ню Йорку, а 100 осіб перед Білим Домом у Вашингтоні, домагаючися зброї для визволення Куби з-під режиму Кастра.

В АМЕРИЦІ

● **Від 1948-го року** Конґрес ухвалив дол. 194,957,050 на відбудову і добудову конґресових будинків так званого Капітолю. Досі з тих сум видано вже дол. 162,847,050, а решту ще мають видати.

● **Адміністратор** Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації Джеймс Е. Вебб повідомив, що ця Адміністрація призначила повні стипендії для 10 молодих науковців, які покінчили університет, щоб вони могли посвятитися праці в ділянці дослідів над космічними просторами. Ці студенти матимуть заплачені всі витрати у зв'язку з продовжуванням студій, а крім того ще дістануть готівкою по дол. 2.400.

● **Сестра американського амбасадора до ЗДА** Адлея Е. Стівенсона пані Ернест Айвс виступила з жіночої організації Дочки Американської Революції, бо ця організація веде таку політику, яка не погоджується з головними засадами обидвох партій: демократичної і республіканської.

● **В цілому** нюйоркському стейті є зареєстрованих 3,461,911 демократичних виборців, 3,050,764 республіканських і 90,616 лібералів. В місті Ню Йорку демократичних виборців є 2,202,162, а республіканських тільки 767,526; лібералів — 67,541. Але поза містом Ню Йорком республіканців - виборців є 2,283,238, а демократів — 1,259,749.

● **Голова** Крайового Республіканського Комітету конґресмен Вілліям Міллер гостро виступив проти уряду за те, що, згідно з наказом головного прокуратора Роберта Кеннеді, аґенти ФБІ вночі прийшли до журналіста ЛіяЛіндера та, збудивши його, випитували про справу підвищення ціни на сталь в корпорації Бетлегем. Міллер виступив проти „таких гітлерівських поліційних метод".

Президент приглядався, як фльота „нищила" ворожі підводні човни

Президент Кеннеді (з правого боку) із своїм морським асистентом Т. Т. Шепардом, мол., на покладі кружляка „Нортгемптон" під час маневрів атлантійської Фльоти ЗДА

Атлантійська фльота 14-го квітня відбула великі морські маневри, в яких крім 48-ох кораблів брали участь і численні повітряні з'єднання, і в яких брав участь як найвищий командант збройних сил ЗДА — президент Кеннеді. Президент на командному кораблі Нортгемптон відобрав дефіляду 48-ох кораблів ведених двома літаконосцями „Ентерпрайсом" і „Форрестолом". Оркестри грали „Гейл ту ди чіф", а кораблі вітали Президента гарматніми сальвами. Після паради Президент перелетів гелікоптером на новий літаконосець Ентерпрайс, звідки оглядав марковану атаку на ворожу субмарину. Після „знищення" ворога Президент промовив до 1,000 залоги літаконосця, а його слова передавали за допомогою радія до залог всіх 48-ох кораблів. Президент, як колишній моряк і як президент ЗДА, висловив щире признання морякам і летунам за їхню працю, яка втримує мир у світі і волю цій країні та всім п'ятьом континентам, які залежні від сили ЗДА.

Представники УНСоюзу взяли участь в конвенції братських організацій

Ню Йорк. — Минулого четверга, 12-го квітня, тут відбулася 61-ша річна конвенція Конґресу братських організацій нюйоркського стейту. В конвенції взяли участь представники стейтової асекураційної влади та представники 57 братських організацій нюйоркського стейту, тобто 80 процент усіх братських організацій, які існують на тому терені, а яких є 74. УНСоюз репрезентували гол. предсідник Йосип Лисогір і гол. секретар Ярослав Падох. Особливо цікавими були дві доповіді, одна Г. Л. Стайґлера, організатора членів великої лютеранської організації „Лютеранське Братство", який подав таємницю свого величезного успіху на забезпеченевому полі. Від ряду літ він здобуває для своєї організації нових членів забезчених на приблизно $2,000,000 або більше. Минулого року він забезпечив 140 осіб на $2,400,000. Адвокат Марґуліс доповідав про заходи в нюйоркській леґіслятурі, щоб схвалити закони, як могли б пошкодити братським забезпеченевим організаціям. Завдяки активности братського Конґресу та прихильности губернатора Рокефеллера і предзидента леґіслятури Карліно тих законів не схвалено. Тимбільше братські організації мусять бути на сторожі своїх прав, а найкращим забороло цих організацій, проти всяких некорисних змін є ріст та збільшена суспільно допомогова діяльність. Новим предсідником Конґресу обрано полковника Сідні Г. Гарната. Схвалено, щоб чергову Конференцію скликати до Вест Пойнту. Конґрес схвалив притягнути в свої ряди решту 17 організацій, які до нього не належать, в тому дві українські.

В Ню Йорку відзначено фундаторів катедри українознавства

Ню Йорк. — В минулу суботу тут при майже виповненій авдиторії Вашинґтон Ірвінґ Гайскул відбувся мистецький вечір, що його влаштувала місцева студентська громада при співучасті мішаного хору „Думка", солістів Осипа Стецури і Наталії Петряник, смичкового ансамблю УМІ під мистецьким керівництвом проф. Вол. Цісика і п. Лідії Крушельницької, яка виконала ряд рецитацій. Акомпаніювали Марія Цісик і Роман Стецура. Мистецький вечір, що був присвячений фундаторам першої постійної катедри українознавства при одному з американських університетів, відкрив голова Студентської Громади, Ярослав Лешко. Слово виголосив п. Богдан Тарнавський, віце-президент Фонду Катедри Українознавства (ФКУ). Під час мистецького вечора був вильосований образ відомого мистця Михайла Мороза, що його автор подарував на ціль катедри, і золотий годинник марки „Докса", що його подарувала ювелірня „Мета" в Ню Йорку. Образ виграла Христя Павлик з Асторії, а годинник — Ольга Качмарська з Брукліна. Під час вечора вручено фундаторські грамоти тим громадянам і організаціям міста Ню Йорку, які повністю вплатили на катедру українознавства по сто або більше долярів. В окремій програмці пишались імена 169 таких громадян і організацій і подано, що по день 14-го квітня ц.р. в Ню Йорку зібрано готівкою 22,261.70 дол. Серед тих, що пожертвували більше як сто долярів були: Координаційна Комісія Молодечих Організацій м. Ню Йорку — 518.70 дол., п. Іван Худий — 500.00, м'ясарня Е. Куровицького і Ю. Бачинського — 300.00, п. Володимир Гайдук — 211.00, п-тво Мирослава і Євген Борис — 200.00, Оля і Роман Ганкевич — 200.00, Іван Кефор — 200.00 і Дмитро Залізняк — 130.00. Грамоти вручала студ. Ляриса Ганущак, віце-президентка СУСТА для справ ФКУ. Акція приєднювання нових фундаторів катедри продовжується. Ввесь чистий прибуток з імпрези і гонорари учасників мистецької її частини призначено на цілі Фонду Катедри

У Парижі засуджено ген. Едмонда Жуго до кари смерти

Париж. — У минулу п'ятницю спеціяльний трибунал, зложений із 5-х цивільних суддів, трьох генералів і одного адмірала після більше, як двогодинної наради відповіли позитивно на всіх 5 точок акту обвинувачення проти генерала Едмонда Жуго, колишнього шефа французького летунства, потім учасника військового бунту в Альжирі проти режиму де Голя в Альжирі, врешті одного з головних командантів підпільно - революційної Тайної Військової Організації. Прокуратор представляв генерала Жугу, як одного з найбільш відповідальних за сотні вбивств і атентатів, роблених названою організацією, а оборонці, як пламенного французького патріота і воєнного героя. Жуго відмовився просити помилування, але оборонці внесли апеляцію на помилування його президентом де Голем. В таких випадках дана справа переходить на розгляд т. зв. Високої Ради магістратури, себто найвидатніших юристів Франції, які подають свою опінію Президентові, який проте має вільну руку помилувати засудженого, або затвердити присуд. Якщо де Голь не помилував би 57-літнього генерала, якого вже раз заочно засуджено на смерть та якого позбавлено вже всіх військових почестей, то його розстріляють. В усіх містах Альжиру Тайна Військова Організація проголосила генеральний страйк на знак протесту проти засудженого Жуго. Президент де Голь має заявитись в цій справі зараз після латинського Великодня.

Генерал Едмунд Жуго (без шапки і з торбою) під ескортою поліциста

У новому уряді Франції є два колишні прем'єри

Париж. — Жорж Помпіду, новий французький прем'єр, опублікував листу свого кабінету, в якому, на 29 членів, 21 є членами політичних партій, а тільки вісім безпартійних фахівців. Авторитет уряду Помпіду підвищений завдяки тому, що в ньому засідають також два колишні прем'єри. Пієр Пфлімлін, як міністер для африканських справ і Моріс Шуман, як міністер для справ плянування. Помпіду звернувся був також з пропозицією участи в його уряді до колишнього прем'єра Едґара Фора, але його Радикальна партія висловилась за перебуванням далі в опозиції до режиму де Голя. Міністром закордонних справ залишився Моріс Кув де Мурвіль, а також залишились міністри внутрішніх справ, оборони, фінансів, судівництва, освіти, хліборобства і праці. Колишньому прем'єрові Мішелеві Дебре президент де Голь висловив окремим листом найбільшу подяку і довір'я та запевнив його, що він вважає його надалі кандидатом „для інших великих завдань". Новий прем'єр Жорж Помпіду був директором банку Ротшілда, ученим і професором та від довгих років — особистим приятелем і дорадником де Голя.

У Ню Йорку відкрито дві мистецькі виставки

Ню Йорк. — В неділю 15 ц. м. відбулось в 12 год. впол. в залі Літературно-Мистецького Клюбу відкриття виставки олійних творів Миколи Неділка. Святослав Гординський переобраний на зборах того самого дня на голову Об'єднання українських мистців Америки, яка уладжує цю виставку, відкрив офіційно виставку і привітав численних приявних, представивши артиста - маляря Миколу Неділку, як одного з найвидатніших представників сучасного українського малярства, який недавно переїхав до ЗДА з Арґентини і вперше виступає публічно перед американсько - українською громадою. На виставці М. Неділка, показано 36 олійних образів, лейзажі і квіти. Зараз першого дня продано майже половину експонатів. — Майже одночасно в залях Українського Інституту Америки відкрито виставку малярських творів Сергія Макаренка, здебільша олійні портрети, і його дружини Надії Сомко олії і акварелі різної тематики. — О год. 4 по пол., у великій залі Українського Інституту Америки відбувся заходом Літературно - Мистецького Клюбу концерт співачки Марії Балук (сопрано) при акомпаніяменті Елі Форнацієро. М. Балук, артистка арґентинської опери, відспівала низку арій і пісень з міжнародного репертуару й кілька українських пісень.

„Тризуб" переміг в Нюарку, УСК несподівано програв

„Тризуб" Філядельфія виграв минулої неділі, 15 квітня, свої чергові змагання за першенство Американської Футбольної Ліґи з „Польськими Соколами" з переконливим вислідом 4:0. Ця перемога в Нюарку ще більше скріпила безконкуренційну позицію лідера показника Ліґи, що її держить „Тризуб" від початку сезону.

У фінальних змаганнях Сходу за чашу футбольного чемпіона ЗДА „Тризуб" зустрінеться вже наступної неділі у Філядельфії зі сильним клюбом „Гунґарії" з Ню Йорку, яка минулої неділі добилась до фіналу Сходу перемогою над „Портуґальськими Ф. К.". Другі змагання фіналу Сходу відбудуться тиждень пізніше в Ню Йорку, а переможцем цих двох гор вийде та дружина, яка здобуде більше воріт. Переможець фіналу Сходу гратиме у фіналі цілих ЗДА з представником Заходу за чашу та звання чемпіона ЗДА на 1962 рік.

УСК Ню Йорк несподівано втратив дві точки в змаганнях за мистецтво „Великої Десятки" Німецько - Американської Футбольної Ліґи, коли він програв 1:2 зустріч з Джерман - Ганґеріян Ф. К. минулої неділі на своєму грищі. Під цю пору УСК займає четверте місце в показнику „Великої Десятки" з точками 27:17 та відношенням воріт 54:32.

ЗДА БУДУТЬ ВІРНІ СОЮЗОВІ З НІМЕЧЧИНОЮ — ЗАПЕВНЯЄ ГЕНЕРАЛ КЛЕЙ

Берлін. — Генерал Люшіюс Клей, персональний репрезентант президента Кеннеді у Західньому Берліні, вернувшись з Вашингтону, де рішено про закінчення його місії в Берліні і його поворот до ЗДА, виголосив в минулу неділю 15 ц.м. промову на летовищі в Темпельгофі, в якій він запевнив, що американський уряд не братиме участи в ніякій такій розв'язці Берлінської проблеми, яка загрозила б приязні і тісним зв'язкам Америки з Німецькою Федеративною Республікою. Генерал Клей запевнив берлінців, що він від них „не втікає" та що в кожному часі, коли його приявність виявилась би бажаною в Берліні, він туди повернеться. Проте водночас він ствердив, що в Берлінській ситуації настало „відпруження атмосфери", яке сприяє новим розмовам з Совєтами на тему Берліну. Ген. Клей все ж залишиться в Західньому Берліні ще кілька тижнів задля завершення різних американсько-берлінських проєктів та переговорів про господарські і культурні взаємини. Заяву генерала Клея вважають — за найпершими західніми коментарями — за бажання американських керівних кол протидіяти тій нервовості, яка стала помітною в керівних західньо-німецьких колах у зв'язку з виявленням подробиць нового американського пляну про компромісове розв'язання проблеми Берліну, — про що мова на іншому місці. Західньо-берлінський посадник Віллі Брандт і західньо-німецький міністер закордонних справ д-р Гергард Шредер, свідомі цих німецьких настроїв, склали публічні заяви про своє повне довір'я до Америки та її політики. Найбільш опозиційно поставився — за твердженням газет — до нових американських пропозицій щодо Берліну — колишній закордонний міністер і близький співробітник Аденауера, д-р Гайнріх фон Брентано, тепер лідер керівної Християнсько-демократичної партії в парляменті. Східньо-німецький комуністичний ватажок Павль Вернер заявив, що Східня Німеччина „погоджується" на нові східньо-західні переговори в справі Західнього Берліну, щоб шукати мирну полагоду, поки Совєтський Союз не підпише сепаратного миру з Східньою Німеччиною і не передасть їй права контролі західньо-берлінської комунікації. Загроза комуністичної агресії проти Західнього Берліну не зменшилась. Говорив про це публічно посадник Віллі Брандт, який заповів, що в Західньому Берліні буде заінстальованих 200 алярмових сирен, які поставили б на ноги ґарнізон і ціле населення у випадку комуністичної агресії.

Від початку цього тижня — нові розмови з СССР про Берлін

Вашингтон. — Від понеділка 16 квітня ц. р. мала розпочатись нова серія американсько-совєтських розмов про Берлін, цим разом у Вашингтоні, між державним секретарем Діном Раском і новим совєтським амбасадором Анатолієм Добриніним. ЗДА мають подати новий плян компромісової полагоди проблеми Берліна, схоплений в 4-ох точках: (1) ЗДА й СССР зобов'язуються перешкодити поширенню атомової зброї на інші держави (крім Британії, яка вже її має), (2) держави НАТО і т. зв. Варшавського пакту мають обмінятися заявами про ненапад, (3) має бути створена міжнародна комісія для ґарантії і контролі вільної комунікації між Західнім Берліном і Заходом, з участю Західньої і Східньої Німеччини і (4) Західня і Східня Німеччина мають скласти кілька комісій для обговорення „технічних" справ, як щодо комунікації, торговельних і культурних взаємин і т.п. Перші досить докладні вістки про цей новий плян ЗДА появились в західньо-німецькій пресі і асистент державного секретаря Фой Колер висловив західньо-німецькому амбасадорові др-ві Вільгельмові Греве невдоволення з приводу німецької недискреції. Західньо-німецький уряд склав заяву, що ніхто з офіційних німецьких чинників не є винуватий у виявленні того пляну. Західня Німеччина і Франція нібн не є вдоволені цим пляном, бо вони закидають, що той плян промовчує справу з'єдинення Німеччини, зате підвищить східньо-німецьких комуністів в міжнародному світі. Особливо західні німці обурені, що в мішаній комісії Західня і Східня Німеччина мають мати по рівному числу представників. Але водночас гадають, що й СССР відкине цей плян, який не бере під увагу ніякої зміни у статусі Західнього Берліну та залишає в ньому три західні військові ґарнізони, проти чого постійно виступають большевики. Франція є проти точки про атомову зброю, бо вона сама змагає до того, щоб таку зброю дістати, з поміччю від ЗДА, або без.

У СВІТІ

● **Австралія** приступила до спеціяльної організації шістьох европейських країн, які рішили висилати власні штучні сателіти у всесвіт для мирних цілей. Тими державами є Британія, Бельгія, Франція, Західня Німеччина, Італія і Голляндія. „Пайком" чи уділом Австралії в цій організації стали досвідні поля на пустині Вумера, звідкіля буде випущений внедовзі перший такий міжнародний сателіт, гнаний триступеневою британською ракетою Блю Стрік.

● **До Београду** приїхав американець сербського походження, Вільям Йовановіч, представник видавництва Гаркурт, Брейс енд Ворльд, яке мало видати книжку Мілована Джіласа „Мої розмови зі Сталіним". Внаслідку вісток про недалеку появу тієї книжки арештовано знову Мілована Джіласа, колишнього віце-президента Юґославії, який був засуджений на 10 років в'язниці за опозицію проти режиму Тіта і за книжку „Нова кляса". Йовановіч хоче доказати, що в новій книжці Джіласа нема нічого проти Юґославії ні режиму Тіта, або зобов'язатись не видавати тієї книжки, коли б тільки звільнено Джіласа. Юґославські офіційні чинники відмовилися з Йовановічом говорити.

● **В Москві** в минулий четвер відбулась у великій, так званій З'їздовій залі на Кремлі парада з нагоди перших роковин лету довкола Землі Юрія Ґаґаріна. Ґаґарін і другий совєтський космонавт Герман Тітов були центрами адорації. За президіяльним столом сиділи Хрущов і інші большевицькі „проміненти". Хрущов не промовляв, але робив різні ніби-то дотепні „цвішенруфи" до промов Ґаґаріна і Тітова.

● **Ватиканський тижневик** „Оссерваторе делля Домeніка" проголосив „Отвертого листа" до „Дорогої Пані", насправді фільмової артистки Елізабет Тейлор, якої проте у тому листі за іменем не названо. У тому листі різко таврується її за покинення без ніякої логічної причини її четвертого з ряду чоловіка, при чому внаслідку тих її частих змін чоловіків у важкій ситуації опинились 9 дітей — її та різних її чоловіків. Ще рік тому Елізабет Тейлор адоптувала однорічну дитину, яка тепер теж тратить прибраного батька і маму. Ватиканський орган перестерігає акторку, що вона опиниться остаточно у стані „еротичного волоцюжництва".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Патріотизм різного роду

Перед спеціяльним військовим трибуналом у Парижі судили минулого тижня за бунт, державну зраду і співвину у численних вбивствах колишнього шефа французького детунстаа в Альжирі, удекорованого найвищими військовими орденами генерала Едмонта Жуго. Інший генерал, колишній головний командувач французьких військ в Індо - Китаї і потім в Альжирі та французьких збройних сил в Середній Европі, Равль Салян, все ще очолює підпільно - революційну організацію французьких екстремістів в Альжирі. Разом з генералом Жуго його ще минулого року заочно засуджено на смерть за участь у військовому бунті проти режиму президента Шарля де Голя. Колишній двократний французький прем'єр і 9-кратний міністер закордонних справ Жорж Бідо, ще недавній голова центро-правої католицької Народно - Республіканської партії, приєднався до підпільного руху проти режиму де Голя, ставши в проводі „Національної Ради Спротиву", подібної до тої, яку він очолював від 1943 до 1945 року в підпільно - революційній боротьбі проти німецьких окупантів Франції. Нема найменшого сумніву, що всі вони і багато інших таких французів — це патріоти, які керуються у своїх діях почуванням жалю, що Франція втратить свій останній над Середземним морем колоніяльний бастіон, Альжир, і що вони з мотивів патріотизму рішили активно протидіяти цьому, хоч би й війною проти власного уряду і вбивствами невинних людей.

Всесвітня історія подає безліч прикладів трагічної дилеми, що нею займалися в різні часи в різних країнах їхні правителі і їхні суди у відношенні до окремих груп чи одиниць: „патріоти чи злочинці?" Чи, найвірогідніше, одно і друге?! Вже на наших очах, за нашої ґенерації, Гітлер і Муссоліні перейшли до історії, як великі злочинці, що стягнули на свої країни і на ввесь світ страшне нещастя, — а чи не діяли вони в ім'я величі і слави своїх народів і держав? Колишнього кількакратного прем'єра П'єра Лявапя французи розстріляли, а національного героя з першої світової війни, маршала Філіппа Петена засудили на досмертну в'язницю як зрадників - колябораитів, хоч в 1941 - 45 рр. не переставали вони думати про добро Франції. В усіх цих і безконечних інших подібних випадках було ясно, що справа не в духовому наставленні, не в почуваннях і світогляді людини, а в тих їх конкретних ділах, які в даному часі виходять на добро чи зло рідному краєві. Коли ж в усіх таких випадках постає трагічний конфлікт між різним розумінням добра чи зла, спасіння чи загину батьківщини, вирішним суддею є та частина народу, яка має владу, має силу, екзекутивний апарат.

Нинішня трагедія Франції в тому, що влада Шарля де Голя спирається не на якомусь ним здвигненому поліційно- військовому апараті, а на конституції, яку схвалено після провалу суперпарляментаризму й партійництва. І хоч його авторитарні методи правління викликають гострий спротив збоку різних партій, у вільному і несфальшованому голосуванні більшість народу виявляє до нього, де Голя, своє довір'я. Нині Бідо твердить, що останній референдум був „протизаконний", нелегальний, неконституційний, а тому недійсний, безвартісний. Але чи можна заперечити вартість 18-ох мільйонів голосів, висловлених вільно, без ніякого фізичного й морального тиску, в атмосфері повної свободи слова і друку?

Діяльність французьких терористів з-під знаку ОАС показує ще раз, що замало бути патріотом. Треба ще знати і вміти виявляти свій патріотизм так, щоб батьківщина від нього не потерпіла. Тільки розум має бути вирішним чинником у політиці. Коли військовики втікають з рядів армії, приєднуються до фанатиків і разом з недолітками воюють проти власного уряду, не рахуючись з волею величезної більшости свого народу і терором стараючись накинути державі інший режим та іншу політику — це фальшивий патріотизм!

Чистка розгортається

Започаткована у зв'язку з перебудовою керівництва сільським господарством чистка в совєтському сільськогосподарському апараті не обмежується партійними, урядовими і науковими колами, що відповідають за сільське господарство. Вона охоплює й інші ділянки совєтського життя, включно з апаратом безпеки та внутрішніх справ, і це доводить, що наявна в СССР, зокрема на Україні, господарська криза зв'язана не лише з економічною, але й з загальною політичною ситуацією.

Одним із чергових актів цієї чистки є проведені недавно зміни в керівництві міністерства внутрішніх справ Української ССР. Згідно з повідомленням, надрукованим на останніх сторінках „Радянської України" і інших совєтських газет в числах з 10-го квітня ц. р., — „Президія Верховної Ради Української РСР своїм указом від 9 квітня 1962 р. увільнила тов. Бровкіна О. М. від обов'язків міністра внутрішніх справ Української РСР". Того самого дня, вже на перших сторінках газет, появився „указ" названої Президії — „Про призначення тов. Головченка І. Х. міністром внутрішніх справ Української РСР". Датований цей „указ" днем 9-го квітня і підписаний головою Президії Верховного Совету Д. Коротченком і секретарем Президії Зленком.

У повідомленні про звільнення О. Бровкіна немає ніже згадки про те, з яких причин його звільнено. Нема в цьому повідомленні звичайного в таких випадках „на власне бажання", чи „ у зв'язку з переходом на іншу роботу", чи „за станом здоров'я". Усе це доводить, що Бровкіна вичищено з якихось ближче невідомих причин, що ними може бути тільки незадовільне виконування ним його функцій або ж неспромога справлятися з внутрішньою ситуацією в країні.

Згідно з совєтською системою державного апарату, міністерства внутрішніх справ союзних республік не мають надто великих компетенцій. До 15-го січня 1960-го року всі справи „внутрішнього характеру" вирішувало й усім керувало міністерство внутрішніх справ — ославлене МВД Совєтського Союзу. З переведеною в січні того року реформою совєтську таємну поліцію, чи т. зв. органи безпеки, відокремлено від МВД і передано під керівництво Комітету Державної Безпеки — КҐБ, що охоплює своєю діяльністю ввесь СССР і не має відповідника в окремих республіках. Діяльність самих же міністерств внутрішніх справ окремих республік обмежено переважно адміністративними функціями: керівництвом уніформованою цивільною поліцією або т. зв. міліцією, що має „охороняти лад і порядок", видаванням пашпортів, керівництвом прокуратурами та карними закладами і наглядом над архівами. Не зважаючи на такий характер своєї діяльности, республіканські міністерства мали все ж таки досить широкий засяг компетенцій, зокрема в господарській ділянці й діяли спільно з прокуратурами там, де не могли собі дати ради партійні й адміністраційні установи. Очолював таке міністерство Української ССР протягом останніх семи років О. Бровкін, комуніст з виразно російським прізвищем, за всякою правдоподібністю старий енкаведист, обираний як кандидат в члени ЦК Комуністичної партії України і на 21-му з'їзді КПУ в лютому 1960-го року і на 22-му з'їзді КПУ у вересні 1961-го року. Тепер він раптово полетів із свого становища і його місце зайняв якийсь Іван Харитонович Головченко, партієць, не обираний досі ні в чени, ні в кандидати ЦК КПУ.

Зміна на становищі міністра внутрішніх справ УССР, що її проведено, не чекаючи на скликання сесії Верховного Совету УССР, свідчить, що головною причиною його вичищення була несприятлива для комуністичного режиму ситуація в Україні і в різних ділянках життя, зокрема в сільському господарстві. Це підтверджувало б повідомлення західньої преси про посилення поліційного тиску в Україні, арешти й депортації, ведені у зв'язку з антирежимними настроями серед населення України.

А. Заплітний

ФЕДЕРАЛЬНА ДОПОМОГА ПУБЛІЧНИМ ШКОЛАМ

Проєктований закон федеральної допомоги публічним школам, внесений урядом президента Кеннеді до Конґресу, передбачає три більйони долярів на будову коледжів; 2.3 більйона на беззворотні дотації на будову початкових шкіл, на обладнання їх бібліотеками та лябораторіями і 577.5 мільйона на стипендії та платні вчителям.

Мабуть, ні одна справа, крім цензури промов високих військовиків, не викликала такого хвилювання в усій країні, як проєкт цього закону.

Спротив вийшов з різних кол і з різних мотивів. Багато уважає недопускальним встрявання федеральної влади у виховні справи, які досі, згідно з довгою традицією, належали до компетенції стейтів і таких установ, як повіти та міста. Інші закидають, що до проведення цього закону потрібна буде в кожному стейті осібна комісія, що всі вони зуживуть на саму адміністрацію 10 - 20% пропонованої допомоги.

Найбільше обурила ця проєктована допомога католицькі кола в ЗДА, а почасти також організації, які ведуть безконфесійні неприбуткові школи, бо цей законопроєкт, крім точок про стипендії, виразно виключає всі церковні і приватні школи від користування цією допомогою. Наведені нижче цифри і факти кинуть світло на причини цього неспокою.

Католики мали в 1960 - 61 шкільному році 5.672,648 учнів у своїх 13.990 приватних школах. В тому числі було — 321.000 студентів у 267 коледжах і університетах; 885.295 учнів у 2.433 гайскулах та — 4.414,482 учні в 10.724 початкових школах. В усіх цих виховних закладах працювало — 168.677 учителів.

Протестанти мали в своїх приватних школах — 417.000, а інші, не-церковні, приватні заклади 900.000 молоді. Якщо прийняти річний кошт науки в початковій школі за $496, а в коледжах і університетах за $1.414, то вийде, що самі тільки католики видали в 1960 : 61 шкільному році дещо більше, як $3 більйони на втримання своїх приватних шкіл. Протестанти і інші приватні установи видали приблизно більйон долярів на цю ціль. Разом американське громадянство видало в цьому році дещо більше, як чотири більйони долярів на приватні школи.

Треба пригадати, що батьки дітей, які вчаться в приватних школах, мусять ще платити стейтові і міські шкільні податки, хоча їхні діти не ходять до публічних шкіл. Вони не можуть також відтягнути зі свого річного прибутку ні тих сум, що їх вони заплатили приватній школі, ні сум, які вплинули від них як шкільний податок до стейтових або міських кас.

З цього виходить, що батьки дітей, які вчаться в приватних школах, подвійно обтяжені шкільними оплатами і податками. Якби не було приватного шкільництва, то в самому лише 1960-61 році шкільні податки мусіли б бути на 4 більйони долярів більші.

Чи приватне шкільництво тільки толерується владою і ведеться на риск заінтересованих осіб, чи є конституційним правом громадян?

Сама конституція ЗДА нічого про це не говорить, але Найвищий Суд у 1922 - му році визнав закон стейтової леґіслятури в Ореґоні противним конституції, бо він вводив шкільний примус, тобто постановляв, що всі діти від 8 до 16 років мусять ходити до публічних шкіл. В мотивах вироку виразно підкреслено, що також батьки мають право рішати про долю дитини, бо вони мають рівночасно обов'язок підготовити її до дальшого життя. Цим самим стверджено, що батьки, які посилають своїх дітей до приватних шкіл, користуються належним їм конституційним правом.

Урядові чинники обороняють своє неґативне відношення до справи допомоги приватним школам твердженням, що в ЗДА Церква відокремлена від держави, і тому всяка допомога приватним і церковним школам була б порушенням цього закону. При цьому вони покликуються на першу поправку Конституції. Фактично ні сама конституція, ні згадана перша поправка нічого про приватне шкільництво не говорять.

Якщо йде про першу поправку до Конституції, то в ній про релігію сказано: „Конґрес не схвалить закону відносно встановлення релігії або заборони її виконування", тобто Конґрес ЗДА не встановить якогось віровизнання державною релігією в ЗДА, як це було свого часу в Англії та інших европейських країнах.

Виводити з цієї поправки відмову допомоги церковним і приватним школам — дорога дуже далека й непереконлива. Навпаки, дух, інтенція і інші постанови Конституції ЗДА пронизані основною ідеєю рівности всіх громадян щодо управнень і щодо обов'язків. Виходячи з цієї основної ідеї, мають бути однаково трактовані діти з приватних і публічних шкіл, якщо йде про допомогу, і то тим більше, що ніхто не перечить, що приватні школи виконують таку саму публічну і корисну функцію, як школи публічні, що всі світські предмети навчання в приватних школах так само трактовані, як в школах публічних.

Неслушне також друге твердження, що приватне шкільництво ніколи не діставало підмоги від державних установ. Навпаки, до 1842 року діяли в ЗДА тільки школи різних віровизнань та приватних установ, які діставали більшу або меншу допомогу з податкових надходжень. Лише після того року почали стейтові леґіслятури творити такі публічні школи, які ми бачимо нині.

Погляд, згідно з яким треба однаково трактувати публічне і приватне шкільництво всіх родів, здобув собі вже право громадянства в усіх демократичних країнах Европи: в Англії, Ірляндії, Франції, Бельгії, Голляндії, Західній Німеччині, Італії, Данії, Норвегії, Швеції і Швайцарії, а на американському континенті в Канаді. В усіх цих країнах, з певними льокальними і технічними відмінами, або прямо покривається всі витрати на приватне шкільництво з державних кас, або повертається приватним установам і церквам кошти, зв'язані із веденням приватних шкіл, з витратами на будівництво та внутрішнє обладнання цих шкіл включно.

Згаданий вище законопроєкт, як також проєкти законів, внесені поодинокими конґресменами, щоб зрівняти всі роди шкільництва, застрягли в комісіях і ледве чи стануть законами. Але вони започаткували боротьбу за рівноправність публічних і приватних шкіл в ЗДА, яка може затягнутися на довший час, хоч немає жадного сумніву, що до такого зрівняння прийде, бо воно не тільки логічне і переконливе, але й справедливе і згідне з основами конституції.

За дальшим ходом цієї боротьби повинна уважно стежити українська спільнота в ЗДА, бо вона також кровно заінтересована у її висліді з огляду на свої приватні, церковні школи та школи українознавства. Що більше, вона повинна включити себе активно в цю боротьбу, користуючись засобами, яких є багато в арсеналі такої демократичної країни, як ЗДА.

М. Скала-Старицький

СВІТОВИЙ ДЕНЬ ТЕАТРУ

День 27-го березня 1962-го року ввійде в історію театрального мистецтва як великий день в житті не тільки цієї мистецької ділянки, але й загальної культури людства.

Завдяки модерним технічним засобам та кількадесятилітнім зусиллям, мабуть уперше в історії театрального мистецтва всі театри світу зустрілися одного дня в тій самій годині, щоб сказати, що всі ми потребуємо цього засобу виміни думок, почувань, переживань, потребуємо цього дзеркала незбагненної таємниці людської душі, її думок, її мрій і уяви.

Кант казав, що театр є такий старий, як світ, що театральне мистецтво зродилось разом із людиною.

І справді. Хто з нас не обсервував дитини? Від перших днів свідомости ця маленька людина щось думає, чимось цікавиться, відкриває щораз нові, незнані їй речі. Ці речі вона пізнає, грається ними, муштрує за своєю вподобою. Маленька дівчинка миє, купає, одягає, годує свої ляльки, а малий хлопчина командує своїм „військом", своїми кониками, будує домики. Діти свідомі, що їхні ляльки — неживі істоти, але відносяться до них, говорять з ними, як з живими. Вона, ця маленька людина, творить свій театр.

І цієї притаманної людині театральности, мрійництва не визбувається вона ніколи. Недарма кажуть, що життя — це театр, а люди — актори. А що ті актори не можуть бачити самих себе на сцені, вони дивляться на інших, на таких самих акторів, у яких віднаходять себе, свої недоліки, свої добрі сторони. І в такий спосіб людина росте, розвивається духово, умово, інтелектуально. Люди, які не бувають в театрі, заперечують свою людську природу, обмежують і збіднюють себе в переживаннях, пізнаванні світу, правди.

Читання самих книжок не вистачає. Вольтер казав, що театр вчить більше і швидше, як книга. Театр це всенародний, вселюдський університет. Життя людей, народів, націй, які не мають театру, сіре, монотонне, нецікаве. Але таких людей і народів зовсім мало на нашій плянеті. Найбільш дикі, відсталі народи мають свій театр. І в цьому можна було переконатися хоч би на такому цікавому експерименті, як Театр Націй у Парижі.

Саме цей театр, що його засновником є Міжнародний Інститут Театрального Мистецтва, був ініціятором Світового Дня Театру. У цей день всі театри світу, понад сто радіовисилень, телевізії передавали своїми мовами привіт, що його зредаґував відомий французький поет, письменник, драматург і маляр — Жан Кокто.

Не буду наводити тексту цього привіту, бо це забрало б багато місця, але хочу підкреслити, що у цей день Театрові Націй в Парижі, Міжнародному Інститутові Театрального Мистецтва, авторам, акторам, всім людям театру переслали свої привіти найвизначніші постаті культурного, мистецького, політичного життя всього світу. У тому числі й Президент ЗДА — Джан Ф. Кеннеді.

У Парижі Світовий День Театру був рівночасно відкриттям 6-го сезону Театру Націй, яке відбулося особливо бліскучо в „Шамп-Елізе" в присутності міністрів, амбасадорів, т. зв. „Ту Парі", тобто всіх визначних особистостей Парижу. Залю, що вміщає понад 2.000 осіб, заповнила найелеґантніша різнонаціональна публіка. Пані у вечерових сукнях, мужчини в смокінґах. Вхід до залі творив шпалір республіканської ґвардії.

Безліч фотографів та репортерів блискали своїми апаратами, а в самій залі заінстальовано було безліч телевізійних апаратів і великий екран на сцені, на якому можна було бачити, як проходив цей День Театру в цілому світі. Багато закордонних представників приїхали до Парижу і особисто читали свої привіти на сцені. Таких безпосередніх виступів - привітів було понад сорок, що разом із телевізійнем пересиланням тривало понад дві години.

Найбільший успіх мав представник японського театрального мистецтва. Він вийшов на сцену в національному убранні, мовчки покрутив віялцем і — вийшов. Це була найвеселіша точка офіційної частини. Представник „старшого брата", якийсь Міхаїл Царьов, виголосив з патосом щось про Москву і Росію, а після нього і побіч нього (коекзистенція?) американка — Констанс Беннет прочитала привіт Артура Міллера. Німка співала Генделя, еспанка танцювала „фляменко". Кожний говорив своєю мовою. Тільки не було української мови і українського театру. Він для світу не існує, бо йому заступив дорогу москаль-чарівник.

Отже, нас немає. Ми існуємо під хемічним знаком російської імперії СССР або в наших ґеттах на чужині. А все ж таки ми маємо що й кого показати на міжнародній арені не від себе індивідуально, не від імени країн і театрів, у яких живемо і працюємо, а від імени України, українського народу, якому уста зав'язано, душу затруєно, думати заборонено. Чи здобудемося ми на те, щоб на сцені світового Театру Націй, у якому не зобов'язує принцип державности, показати нашу культуру, наше мистецтво?

Другу частину цього історичного дня творила вистава Державного Театру Греції з Атен. Цей театр грав „Фенікійців" Евріпіда, старогрецьку античну драму, що була колискою европейського театрального мистецтва. Звичайно, греки грали цю драму не в старій, а в сучасній грецькій мові, якої ніхто не розуміє, але з перших же слів, з перших кроків акторів запанувала у залі така тиша, яка напевно панувала тоді, коли її грали старовинні греки.

У цій драмі, змодернізований мізансценами, є якась монументальна велич, такий чистий тотальний театр, у якому і сучасний змоторизований і змеханізований глядач почуває себе наче в святині. Мені і напевно багатьом іншим глядачам аж тоді стало ясним, що таке грецька драма, античний театр цієї нації, цієї культури, яка стала основою всіх культур Европи. Чому наші предки, славетні русичі, засвоїли цю культуру, це мистецтво, релігію, спосіб думання. Бо це щось могутнє, маєстатичне.

Вистава закінчилась о год. 1.30 ранку. Метро - собвей у Парижі тоді вже не ходить. Але мало хто вийшов перед її закінченням. Так усіх приворожили греки своїм досконалим театром.

Це був справді незабутній день, яким, можливо, почалася нова доба в історії театрального мистецтва.

Юрій Таркович

Турботи Хрущова з молоддю

Здавалося б, найвірнішим опертям комуністичної системи в СССР мала бути молодь: в переважній більшості вона не знає іншого життя, як совєтське, не знає т. зв. „декадентства Заходу", мала б захоплюватися совєтськими зовнішніми успіхами, „спутніками" та ін. Одначе, всі дані вказують на те, що найбільші турботи має Хрущов якраз із молоддю, яка не хоче ані респектувати, ані захоплюватися совєтською системою і самим Хрущовим. Турботи американського суспільства із „тінейджерами" - підлітками куди менші, як має їх Кремль.

Звичайно, не вся молодь однакова. Але наявні факти свідчать про те, що турботи комуністів у ділянці виховання молоді дедалі зростають і кількість „неслухняних" не зменшується, не зважаючи на драстичні заходи режиму. Запровадження кари смерти за певні проступки, зокрема спекуляцію на чорному ринку, спрямоване передусім проти молоді у великих містах, бо відомо, що власне молоді люди з середньою, іноді з високою освітою, знанням чужих мов, займаються чорною торгівлею, купуючи у туристів різні речі та перепродуючи їх. Це можна б ще пояснити нездарністю режиму, який по десятиліттях „будівництва соціялізму" не забезпечив населення найнеобхіднішими товарами. Але часто виступи молоді мають відверто протирежимний характер.

В совєтській пресі раз-у-раз читаємо про хуліґанів, що убивають партійних та комсомольських діячів. „Известия", головним редактором яких є зять Хрущова, не так давно писали, що хуліґани вбили секретаря Білозерського райкому комсомолу. Після того ця сама газета повідомляла, що хуліґани напали на голову міської управи, тяжко поранили секретаря партійного бюра і вбили місцевого активіста. Газета „Юность" пише про групові напади на міліцію. В клюбах і червоних кутках — читаємо в тій газеті — хуліґани зривають і нищать політичні гасла".

Крім різних драстичних законів, створено так звані дружини, які, на засаді нібито добровільности, мають на місцях боротися проти хуліґанства. Проте, діяльність всіх тих дружин особливого успіху не має. „Комсомольська Правда" жаліється, що „дружинників у місті багато, а хуліґани не дають мешканцям спокою". Московський „Крокодил" подає, що дружинники часто „обминають хуліґанів, уникають з ними зустрічатися". Також населення не допомагає дружинникам у боротьбі з хуліґанством, бачачи, як розпаношуються і з якою погордою ставляться до нього ці „хрущовські опричники".

Не будемо тут входити в причини цих явищ, але фактом є, що Хрущов з усім своїм партійним і поліційним апаратом не дає собі ради з молоддю. Молодь є одним з найслабших місць московського комунізму.

Софія Парфанович

ПОЇЗДКА ДО ЕВРОПИ

(17)

Але нині це належить до трьох епох: античної, папської і сучасної. Атомова доба щойно зійшла над ними всіми. А сліди бомблення під час останньої війни дбайливо заховано та забудовано. Тож ми можемо далі мандрувати, щоб поглянути на будинки цезарів і знатних патриціїв, що з узбіччів Палятину дивляться на Ціркус Максімус.

Отож, ми покинули римські ринки, обернулися спиною до луку Тита і піднімаємось на Палятин. І досі його узбіччя вимощене сирим камінням без ніякої геометричної форми. Цезарі не любили жити оподалік народу, а зокрема своїх прибічників і дорадників. Разом з тим мали вони легкий доступ до святинь, і, коли виходили на балькон, могли приглядатися перегонам на Ціркус Максімус. Опісля, по упадку римської імперії, там же, на Палятині, зажили в їхніх будинках володарі варварів, а згодом і папи.

Он Фарнезійські сади на місці палат Тиберія і Каліґулі. З-під трави ще виринають їх руїни неоподалік святині Цибелі, чужого божества, що не принесло римлянам щастя, як і інші чужі боги.

Ще можемо оглянути дім Лівії, дружини Августа. Він розмірно добре зберігся і дозволяє нам пізнати структуру римських домів, зокрема жилочого житля з садом і водограєм в центральному місці. В цьому домі натрапляємо на систему олив'яних руp, якими пливла вода до кімнат. До речі, її постачав водогін-акведукт Клявдія, руїни якого подибуємо при Новій віа Аппія, що веде до летовища Чіямпіно. Акведукт був великим осягом римської техніки.

Наша уява і рештки споруд відтворюють палату Флявіїв, типову домівку багатих римлян. Палата Августа в дуже рудиментарному стані, зате поблизу неї бачимо стадіюм, тобто театр, де відбувалися імпрези, призначені для володарів. Ціркус Максімус — це була овальна арена, дуже простора, з амфітеатром і площею, на якій відбувалися кінські перегони. Там двоколіски-біґе та чотири коліски-квадріґе ганяли, збиваючи, як писав Горацій, пил розпаленими колесами, а глядачі йшли в заклад, ставлячи на того чи іншого коня. Тепер Ціркус Максімус — лежить. Дрібним шутром висипана еліпса, узбіччя поросли травою й кущами, а на межі ростуть сосни. Оті крислаті римські сосни, що влітку так гостро пахнуть живицею.

Від Ціркус Максімус можете взяти праворуч, і тоді швидко опинитеся над Тибром. Пройдете через Палятинський міст, і ви вже на Трастеваре. Якраз тепер, у липні, відбувається рокове свято в цій популярній дільниці. Тут вже немає музеїв, руїн і всього того, що змучило вас за пару днів, — тут живе звичайна людина, тут серед музики, співів і танців відзначає вона „феста де ноіантрі", їсть шпаґетті і запиває його вином фраскаті. Разки кольорових жарівок пробігають мостом, обплітають будинки, перестрибують понад вулицями, штучні вогні вистрілюють в римське небо. Бо італієць зроду веселий, радий співати й гуляти, сміятися і святкувати. Не вдалося Муссоліні зробити з нього римлянина минулих епох, ані героя - завойовника. Він залишився таким, яким став упродовж століть, що лягли на його дорогах від часу, коли впала світова імперія.

Спляча красуня — Сієна

Коли я вибиралася до Італії, мені писав один приятель: „Оглянете Венецію, можете декілька днів провести в Римі, але мусите бачити Сієну".

Що ж є в Сієні такого, що приковує до себе увагу туристів?

Так, наче нагло з площини Тосканії, з-поміж її лагідної горбовини, виринуло закинуте й забуте десь у часі й просторі місто, що спить під сонцем буднів і прокидається інколи, щоб послухати музики в Паляццо Кіджі-Сарацені або виладувати заощаджений впродовж цілого року ентузіязм під час кінських перегонів і фестивалю Іль Паліо. В першому випадку палата править за одну з найважливіших шкіл Італії, куди з'їздяться учні з цілого світу, бо, крім фортепіяна Ліста і рідкісного челя Страдіварія, там є неперевершена кількість музичних рукописів. В другому — перед вашими здивованими очима прокидається середньовіччя, дефілюючи в пишних, барвистих одягах, після чого по прекрасному Кампо копита покроплених свяченою водою коней вибивають ритм в перегоновому ґальопі.

Але ви не приїхали в той час до Сієни. Ви ступили тоді, коли вона дрімає на трьох горбах і в проваллях між ними. Якщо ви нічого не читали про це місто, то це й краще. Ви будете зачаровані тишею її стрімких вулиць, високими будинками, площею Іль Кампо і катедрою. У стіп пагорба лягла площа досконалою мушлею, своїми променями вибігла від Паляццо Публіко — ратуші і має в собі звук і рожеву таємничість мушлі. І навіть перлина міститься в ній: водограй Фонте Гая, сласного Якопо делля Кверція, чи власне копія його, бо знищений водограй зберігають в музеї. На берегах мушлі каварні, ресторани, крамниці, пишні палати патриціїв, а поза ними капітолі церков, будинки, що знизу виглядають як хмародери. І на стільцях дрімає сучасна людина, чекаючи на покупця - туриста, що зайде до крамниці, щоб купити кусок історії. Її покладе незабаром на своєму столі чи в шафі і потім, помітивши серед своїх буднів, скаже: „Сієна, ах, Сієна!"

Я сказала: ви не знаєте нічого про Сієну заздалегідь. Ви безплянново мандруєте і, як птах небесний, дзьобаєте зерно, де знайдете. Тож ідете крутою вулицею і розглядаєте старі будинки, що обабіч вибігають у висоти, втікаючи від тісноти на землі. Перекидаються понад вулицями круглі луки, і ви не знаєте, чи ці луки тільки для окраси, чи може сполучають будинок з будинком. Врешті, як і всюди в Італії, між будинками тріпочуть кольорові разки білизни. До цього ви вже звикли, майже звикли.

Свято Героїнь у Вілмінґтоні, Дел.

Заходом 54 Відділу Союзу Українок у Вілмінґтоні, Дел., відбулося 25-го лютого Свято Героїнь в парохіяльній залі при церкві св. о. Миколая. Згаданий Відділ СУА улаштовує щороку таке свято, цього року воно надзвичайно вдалося.

Свято започатковано Молебнем до Пречистої Діви Марії в намірені Українського Народу і Панахидою за полеглих Героїнь в боротьбі за волю України. Молебень і Панахиду відправили Всеч. оо.: Ів. Лебедович з Чесапік Сити і Ст. Готра, парох Вілмінґтону в українській католицькій церкві св. о. Миколая — в присутності членок СУА та великого числа парохіян.

Зараз по відправах відбулася в парохіяльній залі святочна Академія. Голова 54-го Відділу СУА п. О. Гарванко привітала гостей і попросила запрошену на свято п. Олену Лотоцьку, голову Централі СУА, почати це свято вступним словом. П. О. Лотоцька попросила всіх встати і під звуки пісні „Ви жертвою в бою нерівнім лягли", що її відспівав за сценою жіночий хор, зложила вінок у стіп символічного образа „500 Героїнь". В неодному оці заблистіла сльоза. Це був зворушливий момент. П. Лотоцька виголосила відповідне до свята вступне слово. На сцену виступив жіночий хор 54-го Відділу СУА, що його підготовила і провадила п. Ірина Щерба. Поява жіночого хору під керівництвом п. Щерби була милою несподіванкою для публіки, бо здавалося, що у Вілмінґтоні вже все завмерло: немає диригента, немає хору, а тимчасом все знаходяться між нами здібні одиниці, які провадять працю тихо, без шуму, для добра української громади. Жіночий хор відспівав гимн СУА з фортепіяновим супроводом п. Тамари Книгиницької. Опісля п. Марія Дзюблик відчитала надісланий з Централі СУА, реферат про Олену Телігу. На дальшу програму склалися пісні „Ой у полі могила" — нар. пісня та „Збудись, могутня Україно", марш, пісня УПА — у виконанні хору СУА; деклямація „Поклін", Лярися Мурович, що її виголосила зі зрозумінням п. Ірина Щерба. Після того зготовила пир місцевій публіці своїм чудовим співом — співачка п. Вероніка Цегельська, яка виконала: Арію Одарки з опери „Купало" — Вахняніна, „Смерть отамана-стрільця" — Фоменка, „Марш добровольців" — муз. обрібка проф. Зої Маркович, і на настирливі домагання публіки, як наддаток „Колись дівчино мила" — стріл. пісню. При фортепіяні проф. Зоя Маркович.

Слідуючою точкою програми була деклямація „Каменярів" Ів. Франка, що її прекрасно виконала п. Ліда Гарванко. І ще раз виступив жіночий хор із стріл. піснею „Ой впав стрілець", після якої голова Відділу п. О. Гарванко подякувала всім учасникам. Свято закінчено гимном „Не пора", який відспівали всі присутні.

Після закінчення Академії жіноцтво СУА підготовило маленьку перекуску для позамісцевих гостей. При застелених столах членки СУА враз з гостями ще довго гуторили, обговорюючи враження із щойно відбутої імпрези.

На закінчення хочу сказати таке: коли у великих місцевостях, як Ню Йорк, Філядельфія і т. ін., аж роїться від усяких співаків, музиків, чи науковців і там зорганізувати імпрезу є з ким, — то в умовинах такої малої громади, як Вілмінґтон, створення культурної імпрези є осягненням великого діла і тому в імені місцевої громади дозволю собі висловити подяку 54-му Відділові СУА за підготовку цього свята, а хорові 54-го Відділу бажаю кращих успіхів в майбутньому, з надією, що Вілмінґтонська публіка матиме нагоду почути його нераз.

П. С.

Шевченківська Академія в Балтіморі

В цьогорічній Шевченківській Академії 25-го березня балтіморські українці взяли участь навіть численніше, ніж попередніми роками, а добра програма у гладкому виконанні викликала в них піднесений настрій.

Учасники цьогорічної Академії мали нагоду почути небуденну Шевченківську доповідь мґр-а Анатоля Булавки, який сконфронтував Шевченківські погляди та ідеї з нашою краєвою і еміґраційною дійсністю, впевняючи слухачів, що Шевченко не дасть пропасти ані нам тут, ані нашим рідним на батьківщині. З напруженою увагою слухачі слідкували за ходом оригінальних думок доповідача, який є одним з кращих промовців української громади Балтімору.

До успішного введення Академії причинився Балтіморський Відділ УМІ, висилаючи на естраду одну з своїх заавансованих учениць, Ліліяну Шав'як, що стилево і з експресією відограла Фоменкову „Ліричну поему", Келлінґа „Рапсодію" і Берковича „Етюд". Інший учень Балтіморського Відділу УМІ, Богдан Булавка, започаткував Академію відіґранням американського гимну.

Юнак Андрій Татчин деклямував в доброю дикцією „Розриту могилу".

Виступи хорів, мішаного і чоловічого хору місцевого Відділу ООЧСУ, обидва під диригентурою дир. Івана Сенюти, виповнювали вокальну частину програми.

Мішаний хор достойно відспівав Стеценків „Заповіт" та виконав зворушливо Людкевича „Ой три шляхи" з сольоспівами пані Анни Стельмах і Андрія Чорного.

Чоловічий хор Відділу ООЧСУ вперше виконував у Балтіморі Вілинського „Гамалію" з сольовими партіями Андрія Чорного (тенор) та Андрія Радя (баритон) і з деклямацією частин Шевченкової поеми у виконанні Богдана Мацука. Фортепіяновий супровід був у руках проф. Л. Шав'як. Усі виконавці цієї імпозантної хорової композиції творили созвучний ансамбл і захопили слухачів, а голос Андрія Чорного, у сольовій партії з фортепіяном звучав блискуче. Таке гарне виконання цього твору балтіморський хор ООЧСУ може сміло експортувати і до інших українських громад.

Продукції обидвох хорів були переплетені виступом дітогого хору школи при українській катол. церкві св. Михаїла. При фортепіяновому акомпаніяменті Ліліяни Шав'як і під проводом свого керівника, дир. І. Сенюти, діти відспівали під оплески слухачів Вакнянина „Діточу присягу", гимн у честь Т. Шевченка і Стеценкову пісню „Літа орел".

Дир. І. Сенюті публіка уладила бурхливу овацію не тільки за зразковий провід хорами й за солідну підготову їх у короткому часі до такого успішного виступу на сцені, але передусім за його довголітню працю на балтіморському терені над плеканням хорового мистецтва.

Академія закінчилась відспіванням українського національного гимну.

Сцена була прикрашена великою копією Шевченкового автопортрету з молодих літ, роботи мистця Валентина Сім'янцева з Вашингтону. Декорацією сцени займався інж. Остап Стельмах.

Цьогорічну Шевченківську Академію організував Балтіморський Комітет побудови пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні, який займається збіркою фондів на ту ціль та влаштовує імпрези, що мають за ціль поглибити культ Шевченка. Тому в часі Академії висів над сценою, на цілу її ширину, з добре реклямовим смаком змонтований студентами Тарасом Притулою і Олегом Бендюком клич: „Складайте пожертви на пом'ятник Шевченкові".

Публіка покидала залю Академії зі щирим вдоволенням від гарно переведеної культурної імпрези.

Н. К.

Шевченківська Академія в Джерзі Сіті

Українська громада в Джерзі Сіті величаво вшанувала роковини уродин і смерти Т. Шевченка. Академія відбулася 11-го березня в залі УНДому і пройшла з великим успіхом та залишила глибоке враження на присутніх. Велика заля була набита по береги. Цьогорічну академію влаштовувало Т-во „Рідна Школа" під протекторатом місцевого Відділу УКК. Академію започатковано американським гимном, що його відограла оркестра „Сурма" під диригентурою проф. Ґубіцького. Академію відкрив промовою голова Відділу УКК п. Вілик.

Найменші діточки з першої кляси Рідної Школи в національних строях виконали сценічну картину „Казка про хлопчика Тарасика" та найкращими квітами прикрасили великий портрет того, що „за Україну його замучили колись".

„Заповіт" відспівали старші учні і учениці Рідної Школи.

Святочну промову виголосив д-р Ярослав Падох, переносячи присутніх гадками в ті часи, коли жив, працював і мучився геній України Т. Шевченко. Він зазнайомив присутніх з непроминаючою спадщиною генія України. Промову нагородили присутні бурхливими оплесками. Після промови юна сумівка Анна Дидик — учениця 5-ої кляси Рідної Школи віддеклямувала поему п.-н. „Твій дух між нами". Присутні нагородили декляматорку оплесками.

В другій частині академії проф. А. Малюца і п. Ржепецький на фільмовому екрані висвітлили багато кольорових світлин малярських праць Т. Шевченка, додаючи до них цінні пояснення.

Третьою точкою програми був монтаж з творів Т. Шевченка та про Т. Шевченка, що його виготовив проф. С. Мухин — директор Рідної Школи в Джерзі Сіті. Зміст монтажу — це життєвий шлях Т. Шевченка від його дитинства до передчасної смерти. Наче на фільмовому екрані проходили твори Шевченка та про Шевченка. В монтажу виголошено багато цитат з творів визначних українських письменників, що в них згадують про великі і живі ідеї, що залишив нам в спадщині Тарас Шевченко. Він вказав шлях, як належить прямувати, щоб на обновленій землі, визволеній від ворогів, створилася велика нова сім'я вільних людей — синів і доньок України.

Монтаж співів, деклямацій і танців, виконали учні і учениці Рідної Школи під проводом проф. С. Мухина і проф. Благітки. Після останньої точки численно зібрана громада довгими оплесками дякувала всім виконавцям програми.

Співом гимну „Ще не вмерла Україна" в супроводі оркестри завершено цю велику імпрезу.

Святочний Комітет по вшануванні роковин Т. Шевченка очолюваний п. Мирославою Драган висловлює щиру подяку пп. проф. С. Мухинові, проф. Благітка, проф. Колодій, п. Сененко, оркестрі „Сурма" та всім виконавцям і учасникам, що спільно причинилися до звеличання пам'яті генія і пророка Тараса Шевченка.

С. Ясеньовський

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І II ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на Фонд „Свободи" та ІІ видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 18.

Д-р Кузьмович М., Бабилон	$ 10.00
Д-р Смик Р., Кол Сіті	5.00
Д-р Сосенко Р., Жолієт	5.00
Коршовський И., Ріго Парк	5.00
Варпак В., Оберлін	4.00
Косович Д., Ню Йорк	4.00
Трембовецький А., Ортанца	4.00
Андрусяк А., Ню Йорк	4.00
Мейнінг С., Філя.	4.00
Бабінець И., Гартфорд	4.00
Каськів Т., Нюарк	4.00
Шевчук К., Рочестер	4.00
Людкевич І., Ню Йорк	3.00
Гац О., Глендейл	3.00
Енджейовський М., Шикаґо	2.00
Грудзінський И., Бріджпорт	2.00
Ваґа А., Гай Терас	2.00
Нафус І., Боффало	2.00
Чумак М., Клівленд	2.00
Романишин М., Маґфільд	2.00
Гуменич П., Бруклин	2.00
Нісевич И., Йонкерс	2.00
Ліхацкі А., Рочестер	2.00
Олійник И., С. Дерфільд	2.00
Поврозник П., Шикаґо	2.00
Фурманюк С., Шикаґо	2.00
Гордійчук П., Клівленд	2.00
Барбарик Ю., Шикаґо	2.00
Пелешенко З., Гемонд	2.00
Белес Н., Клівленд	2.00
Бабяк В., Нова	2.00
Собенко М., Ню Йорк	2.00
Вовчак Т., Ню Йорк	2.00
Сенко Е., Довер	2.00
Кальмук Т., Клівленд	2.00
Ткачук П., Шикаґо	2.00
Ходоровський И., Вунсакет	2.00
Василик Г., Асторія	2.00
Сіренко-Сірий Г., Шикаґо	2.00
Шимановський Н., Клівленд	2.00
Сосяк М., Альбани	2.00
Добровольський Г., Омага	2.00
Скоробогатий Р., Ню Йорк	2.00
Німилович О., Філя.	2.00
д-р Парфанович Т., Боф.	2.00
Сакалюк М., Арнольд	2.00
Костирко М., Сакраменто	2.00
Матковський Д., Рочестер	2.00
Чапельський О., Ан Арбор	2.00
Островський В., Ошава	2.00
Врин О., Міни.	2.00
Квасюк С., Гамден	2.00
Білецький А., Ню Йорк	2.00
Попович И., Парма	2.00
Грабар И., Кембрідж	2.00
Струк С., Клівленд	2.00
Мерена Н., Джансон Сіті	2.00
Палей Н., Белойд	1.50
Савчак В., Ню Йорк	1.00
Нагірняк А., Бруклин	1.00
Назаречук П., Клірвотер	1.00
Шлемко О., Медіна	1.00
Шалько И., Дітройт	1.00
Литвин М., Ню Йорк	1.00
Пітик В., Лехбурґ	1.00
Копитко В., Вунсакет	1.00
Ґураль В., Луїсвіл	1.00
Цюпка М., Геркімер	1.00
Турко П., Філядельфія	1.00
Вільчинський В., Балтімор	1.00
Гринчук В., Бурлінґтон	1.00
Солтик И., Ворчесвіл	1.00
Когут В., Лос Анджелес	1.00
Карпяк В., Клівленд	1.00
Гладко П., Шикаґо	1.00
Марків В., Ню Йорк	1.00
Слука И., Джерзі Сіті	1.00
Костик П., Джерзі Сіті	1.00
Дмитрик С., Ковтсвіл	1.00
Сендеґа О., Філлейвіл	1.00
Кулинич М., Балтімор	1.00
Гомжа Т., Йонкерс	1.00
Вілецький Ю., С. Пол	1.00
Олесніцька М., Клівленд	1.00
Весоловська О., Шикаґо	1.00
Микита Д., Лорейн	1.00
Довгай П., Шикаґо	1.00
Мороз М., Ню Йорк	1.00
Водзінський Н., Форт Вейн	1.00
Петруш П., Смісміл	1.00
Душко М., Річмонд Гіл	1.00
Лотоцький М., Бронкс	1.00
Мельник Р., Стемфорд	1.00
Кононенко-Трофимовська О., Бонтон	1.00
Ратич О., Балтімор	1.00
Тимчій Г., Бріджтон	1.00
Степанек Г., Клівленд	1.00
Троян М., Ватертавн	1.00
Кушнір П., Бріджпорт	1.00
Звонок С., Ст. Пол	1.00
Косців К., Фер Лови	1.00
Слота А., Вашингтон	1.00
Винничук В., Ньютавн	1.00
Марціновський Ф., Л. Лейн	1.00
Марущак П., Ельсворт	1.00
Рипянський І., Бронкс	1.00
Банах І., Філядельфія	1.00
Ясеновський П., Балтімор	1.00
Карманек Д., Клівленд	1.00
Чорній Т., Балтімор	1.00
Кухар А., Асторія	1.00
Лимар Д., Бродерік	1.00
Фелло А., Керни	1.00
Годіо В., Філядельфія	1.00
Угринчук В., Нюарк	1.00
Бойко В., Іслінґтон	1.00
Перчак Г., Честер	1.00
Кульчицький В., Йонкерс	1.00
Ґоів Я., Дітройт	1.00
Гавазин Л., Бейон	1.00
Савчинський Б., Шикаґо	1.00
Купка А., Елізабет	1.00
Гітл Н., Бетлегем	1.00
Ремптер В., Ірвінґтон	1.00
Бобак Г., Елізабет	1.00
Попович М., Ірвінґтон	1.00
Ющак М., Шикаґо	1.00
М. Чорнодольський М., Бронкс	1.00
Нейчко М., Ню Бритен	1.00
Федорович Т., Ню Гейвен	1.00
Лукащук Ю., Петерсон	1.00
Ґелета Я., Мт. Ренієр	1.00
Стаско П., Елізабет	1.00
Кухарський А., Милс	1.00
Литвинишин В., Шикаґо	1.00
Дихогруд М., Ютіка	4.00
Бойко І., Нюарк	1.00
Стахура Р., Йонґставн	1.00
Солтис И., Дітройт	1.00
Горбачевський Р., Йонґставн	1.00
Петришкович И., Дітройт	1.00
Манастирський Ю., Дітройт	1.00
Мачанеба Д., Клівленд	1.00
Патуляк И., Джерзі Сіті	1.00
Бродський В., Кліфтон	1.00
Дячишин Д., Фордс	1.00
Шимлянський А., Л. Фолс	1.00
Пастушенко Н., Міни.	1.00
Пастернак Р., Шарон	1.00
Косиненко А., Фортсвіл	1.00
Корецкі Н., Кеннбей	1.00
Колюбінський М., Фініксвіл	1.00
Оленік М., Ландис Лейн	1.00
Ґерич В., Кінс Вілледж	1.00
Гнатів С., Форд Сіті	1.00
Коваленко Г., Сиракюз	1.00
Величко В., Ютіка	1.00
Сольчаник В., Ірвінґтон	1.00
Фалендиш К., Бруклин	1.00
Петришак О., Міни.	1.00
Грещин И., Вілкс Бери	1.00
Сороковський В., Шикаґо	1.00
Микитинський Д., Дітройт	1.00
Сірман Н., Банид Брук	1.00
Вишнівський О., Блюмфілд	1.00
Нароґович А., Тейлор	1.00
Шеремета В., Дітройт	1.00
Ґураль Н., Лівінґстон	1.00
Тутка К., Тейлор	1.00
Микитишин М., Бронкс	1.00
Турукало А., Ст. Пол	1.00
Кириленко С., Белойт	1.00
Гук П., Вунсакет	1.00
Вирста С., Клівленд	1.00
Науменко К., Авенел	1.00
Галатин П., Ню Йорк	1.00
Гавришко С., Когоус	1.00
Яців О., П. Лорейн	1.00
Граб О., Сиракюзи	1.00
Івасютин Д., Йонкерс	1.00
Романовський В., Балтімор	1.00
Медак Г., Лорейн	1.00
Барай В., Жан. Пл.	1.00
Бардаш Н., Елкінс Парк	1.00
Вачинський Р., Ню Йорк	1.00
Крутіненко А., Клівленд	1.00
Рудик М., Ню Йорк	1.00
Стецура М., Джерзі Сіті	1.00
Каденко П., Стілтон	1.00
Чорний І., Ютіка	1.00
Курхі Б., Ню Йорк	1.00
Сідзінські К., Тавнтон	1.00
Костюк В., Ню Йорк	1.00
Шпирка В., Ірвінґтон	1.00
Струґ Л., Шикаґо	1.00
Діданяк В., Рочестер	1.00
Попович М., Тавнтон	1.00
Курляк М., Боффальо	1.00
Примак И., Балтімор	1.00
Сенейко С., Філядельфія	1.00
Вузяк М., Ньювінґтон	1.00
Чайківський М., Дж. П.	1.00
Назар Н., Бруклин	1.00
Лаба А., Камілюс	1.00
Рожанковський Т., Гудсон	1.00
Папроцький Б., Стратфорд	1.00
Ковальчек Ю., В. Ньютон	1.00
Котович К., Торонто	1.00
Добрянська О., Шикаґо	1.00
Ворко Н., Бікон Фолс	1.00
Янов Н., Дітройт	1.00
Корчак А., Савтґейт	1.00
Вілоус С., Стейтен Айл.	1.00
Станкевич А., Шикаґо	1.00
Ковальчук С. Шикаґо	1.00
Винарчук И., Нюарк	1.00
Войко К., Шикаґо	1.00
Чір А., С. Гадлей	1.00
Пад-Крупка С., Дітройт	1.00
Шеска К., Нортгемптон	1.00
Назарук Т., Літбирґ	1.00
Мандивич В., Гейлс Ферри	1.00
Теодорович В., Трой	1.00
Лазорко М. Ітака	1.00
Кука С., Бруклин	1.00
Соневицька С., Філя.	1.00
Намака Л., Гадлей	1.00
Филипович Н., Шикаґо	1.00
Бачинський Д., Джерзі С.	1.00
Павлів П., Лудлов	1.00
Бобик Н., Пенн. Ейтсборо	1.00
Савчин М., Шикаґо	1.00
О. Врублівський, Шикаґо	1.00
Фурчак А., Шикаґо	1.00
Соловський И., Джамейка	1.00
Слінченко Н., Мангайм	1.00
Перін К., Гейстінґ он Г.	1.00
Верес И., Йонкерс	1.00
Разом	$ 330.50
Раніше проголошено	$ 5,000.04
Разом	$ 5,330.54

Увага! ВІДДІЛИ УНСОЮЗУ І ДЕЛЕҐАТИ Увага!
НА 25-ту КОНВЕНЦІЮ!

Оголошення Віділів УНСоюзу до пропам'ятної книги, що появиться з нагоди 25-ої Конвенції УНСоюзу, приймаємо

до дня 23-го квітня 1962 року.

Відділи можуть надсилати групові фотознімки, що будуть виготовлені за додатковою доплатою. Цінник оголошень вислано до всіх Відділів на адресу секретарів.

Делеґати, вибрані на Конвенцію, можуть надсилати свої фотознімки і важніші інформації про союзову і громадську діяльність з долученям 5.00 дол. на виготовлення кліші, також до 23-го КВІТНЯ 1962 року.

КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНС МЕТРОПОЛІТАЛЬНОЇ ОКРУГИ

Ню Йорк.

Митрополит Амврозій візитував парохію св. Николая в Пасейку Н. Дж.

1-го квітня парохія св. Николая, парохом якої є о. В. Білинський, вітала у своїй святині Митрополита Амврозія. Митрополит був присутнім на всіх Богослуженнях і проповідував. На 9-ці перевів катехизацію шкільної дітвори. У проповіді Митрополит ствердив, що в його дієцезії є понад три тисячі нашої дітвори, яка учащає до гайскулів, і яка не вся ходить до рідної церкви. Митрополит звернув увагу на те, що тією молоддю треба заопікуватися, її треба притягнути до рідної церкви. Як ця молодь пропаде, продовжував Владика Митрополит, то наша майбутність не буде надто рожева. На кінці Служби Божої Владика роздав вірним на пам'ятку образці.

Огляд української культури в Пасейку, Н. Дж.

В неділю 8-го квітня заходом української крамниці „Січ", відбулася в Українській Централі при Гойп Аве. „Огляд української культури". У програмі був показ писання писанок, що його перевела студентка Т. Михайлишин із Балтімору, та д-р Т. І. Тирслик, — була виставка українського мистецтва — кераміка, різьба та вишивка. Під час того показу відбувся виступ танцювальної групи з українськими народними танцями під керівництвом інж. Вол. Бакальця і був показ гуцульської ноші, що її зарепрезентувала І. Лилит. Треба тут сказати, що крамниця „Січ" в останньому році розрослась в поважну нашу станицю і вона є окрасою нашої громади.

(пмк)

Друга виставка жіночої творчості

З нагоди XIII Конвенції Союзу Українок Америки у Філядельфії відбудеться в часі від 29-го червня до 8-го липня 1962 **Виставка Жіночої Творчости** в новому Домі СУА. Вона покаже нові осяги наших мисткинь у ділянці літератури, образотворчого й прикладного мистецтва.

Оцим закликаємо наших письменниць, малярок та ентузіясток прикладного мистецтва — писанчарок, керамікарок і вишивальниць — зголошувати свою участь.

Твори слід надсилати до 10-го червня 1962 р. на адресу централі Союзу Українок Америки з допискою „Виставка Жіночої Творчости" — 4936 N 13th St., Philadelphia 41, Pa.

Найкращі вишивки, кераміка й писанки будуть відзначені окремою грамотою. Тому ці вироби слід присилати під псевдонімом, залишивши справжнє презвище в запечатаній коверті.

Комітет Виставки Жіночої Творчости

Юґославія починає атакувати Пейпінґ

Беоґрад. — Юґославські офіційні чинники опублікували брошуру проти комуністичного Китаю під назвою „Китайська політика — джерело антиюґославської кампанії". Автори брошури атакують „культ Мао Тсе-тунґа" й обвинувачують Пейпінґ в намаганні замінити Москву, як центр світової комуністичної революції. Опублікування цього памфлету привертає увагу особливо ж тим, що появилася ця брошура напередодні приїзду до Юґославії совєтського міністра закордонних справ Андрея Громика, відвідини якого в Юґославії будуть першими цього роду актом протягом останніх чотири і пів року.

Науковці про перебільшену небезпеку атомової радіяції

Льос Алямос, Ню Мехіко. — Науковці ляборaторії в Льос Алямос шість років вивчали вплив атомової радіяції і ствердили, що перебільшена є небезпека тієї радіяції, яка виникає після експльозії атомових бомб. Вивчали радіяцію цезію 137 і ствердили, що вона малощо є більша від тієї радіяції, що є в природі, і тому не треба нею надто турбуватися. Цезій виникає як побічний продукт після атомової або нуклеарної експльозії. Правда, ці науковці не займалися шкідливістю радіяції стронтію, але представник ляборaторії ствердив, що вона майже така сама, як і від цезію.

Збільшилася можливість в Конґресі ухвалити закон про медичну допомогу

Вашинґтон. — З компетентних кол стверджують, що в Конґресі заіснували прихильні настрої до того, щоб можна було ухвалити урядовий законопроєкт про медичну допомогу старшим в рямках соціяльного забезпечення. Давніше майже не було виглядів на прийняття цього законопроєкту, бо в Палатній Комісії Способів і Засобів 15 конґресменів було „проти" нього, і тільки 10 „за". Теперішні опитування виявляють, що 13 голосів є „за", а 12 „проти". Але ті самі кола заявляють, що теперішній проєкт треба буде дещо змінити, щоб згадана 13 могла голосувати за урядову пропозицію. Сподіваються, що в Палаті і в Сенаті знайдеться потрібна більшість, щоб ухвалити закон про медичну допомогу для емеритів соціяльного забезпечення. Вже тепер говорять про різні зміни в урядовому проєкті, але остаточна редакція законопроєкту буде усталена аж на засіданні згаданої Палатної Комісії.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Франція стосує репресії супроти князівства Монако

Париж. — Французький уряд рішив на засіданні, що його відбув в минулу середу під проводом президента Шарля де Ґоля виповісти конвенцію, підписану з сусіднім маленьким князівством Монако в 1951-му році, у практичному виконанні договору з 1918-го року про протекторат Франції над Монако. Виповіджена конвенція стосується справ мита, поштової служби, телекомунікації і банківництва. Всі ці ділянки є цілком в руках французів. Тому, що Монако притикає від сторони суходолу виключно тільки до Франції, то Франція, завівши справжню а не фікційну, як це є тепер, кордонну і митну сторожу, відрізавши комунікацію та відмовивши приймання і вимінювання чеків монакійського банку — могла б насправді зруйнувати Монако. Заповіджені репресії прийшли внаслідку спротиву монакійського князя Райніє III проти вимоги Франції — зревідувати дотеперішні привілеї для 20.000 мешканців Монака щодо звільнення від податків і військової служби. Райніє димісіонував державного міністра Еміля Пелетіє, француза, і це започаткувало спір. Після того Райніє зірвав переговори про ліквідацію згаданих привілеїв. Франція мусить виповісти конвенцію на ½ року раніше, — за найближчих 6 місяців. Райніє III — сподівається де Ґоль — стане „реальніше" думати і поводитись. Ціле Монако займає 360 акрів над морем.

Новий арґентинський уряд вводить програму ощадности

Буенос Айрес. — Новий арґентинський міністер економіки Федеріко Пінедо почав здійснювати ощадностеву програму уряду президента Гідо, згідно з якою зменшується імпорт товарів із закордону, та збільшується податки від продаваних товарів та ціну на газоліну, Генеральна Конфедерація Праці виступила проти цих заряджень уряду, заявляючи, що вони зроблені в корисіь багатіїв. Уряд виступив і проти значно поширеної автомобільної продукції, в якій европейці та американці мають інвестицій на суму $95 мільйонів. Міністер Пінедо твердить, що Арґентина жила понад стан в останніх роках, обдурюючи себе тим, що можна менше працювати і краще при тому жити. Минулого року Арґентина мала торговельний дефіцит на суму $500 мільйонів. Військові кола висловлюють своє невдоволення з того приводу, що загострюється економічна ситуація, і що меншає вартість песа, бо давніше можна було купити за одного доляра 83 пези, а тепер 103 пези коштують один доляр.

● **Сенатор - демократ** із Коннектикат Томас Дадд, промовляючи до 5,000 нюйоркських поліцистів в готелі Валдорф Асторія, з приводу спільного причастя членів Т-ва Святого Імени, заявив, що в ЗДА дається зауважити брак самодисципліни в поведінці людей, бо зменшується роля трьох основних інституцій в громадянстві: родини, школи і церкви.

● **В південній Франції**, біля містечка Санкт Жіст д'Ардеш наступив вибух у фабриці стрільного пороху і амуніції. За першою експлозією прийшли дальші й у висліді згинуло 16 осіб а багато інших було поранених. Власті ведуть слідство, чи та катастрофа не була ділом Тайної Військової Організації, членами якої є французькі фанатики з Альжиру.

Спорт

ПОЧАТОК ВЕСНЯНОГО ФУТБОЛЬНОГО СЕЗОНУ В ШИКАҐО

„Леви" — Литовці 1:1 (1:01)

Шикаґо, Ілл. — 1-го квітня ц. р. почався тут Весняний сезон копаного м'яча Шикаґівської Національної Футбольної Ліґи. Дружина „Левів", яка змагається у найвищій футбольній клясі Шикаґа у т. зв. Вищій Дивізії, стрінулася в перших змаганнях сезону із новиком Вищої Дивізії Литовцями та при ґнітучій перевазі в першій половині, граючи із вітром, віддала одну цінну точку противникові, бо напад „Левів" мимо кількох дуже добрих позицій, не зумів загнати більше, як одного м'яча до воріт Литовців. Одинокі ворота для „Левів" здобув правокриловий Леонід Скороход у 35-ій хвилині. Литовці вирівняли в 57 хвилині, використавши блуд воротаря Кашуби, який копнув м'яча просто в ноги непокритому литовському напасникові і цей використав його, стріливши у порожні ворота „Левів".

У передзмаганнях резерва „Левів програла до резерви Литовців 0:2.

Наші юньйори зремісували із юньйорами німців Ґрін Вайтс 2:2 через самовбивчі ворота. Двоє воріт для юньйорів „Левів" стрілив Степан Дижурко.

Петро Головатий

ТУРНІР СТОЛОВОЇ СИТКІВКИ СУАСТ — ПІВНІЧ

31-го березня відбувся в Шикаґо турнір столової сиківки за першість СУАСТ — Північ, делеґатури УСЦАК. Господарем змагань, які відбувалися в домівці СУМА, був СК СУМА „Крила", а організатором їх СУАСТ-Північ. В турнірі взяли участь наступні товариства: УАСТ „Леви", СК СУМА „Крила", та Пласт, всі з Шикаґо. Не прибули чомусь пінґ-понґісти з Дітройту та Клівленду.

Гри турніру відбувалися в в трьох групах: чоловіків, жінок і юнаків. Найповажніше поставились до турніру його господарі СК СУМА „Крила", які виставили найчисленнішу групу 18 змаґунів, в тому 10 юнаків, 4 чоловіків і 4 жінки. „Леви" вислали до змагань 7 учасників: 3 чоловіків, 3 юнаків і 1 жінку, а Пласт лише 6 юнаків. Разом всіх учасників було — 31. У всіх конкуренціях перші три місця були нагороджені грамотами СУАСТ-Північ.

В індивідуальних першенствах чоловіків три перші місця зайняли в такому порядку: 1. Роман Вірщук — „Леви", 2. Степан Боднар — „Крила", 3. Зенон Форович — „Леви".

В конкуренції жінок кінцева табеля виглядала ось так:

Оля Боднар - „Крила"	8:0	точ.
Ірина Кузик - „Леви"	5:3	„
С. Куляс - „Крила"	4:4	„
Ів. Яворська - „Крила"	4:4	„
О. Коваль - „Крила"	2:6	„

Розіграні з огляду на рівність точок змагання між Савірою Куляс та Іванкою Яворською принесли перемогу 2:0 і третє місце Савірі Куляс.

Серед юнаків перші три місця зайняли: 1. Евген Щебльовський — Пласт, 2. Віктор Курпіта — „Крила", 3. Микола Крат — „Леви.

В дружньому точкуванні перше місце в конкуренції чоловіків здобули „Леви", перед „Крилами", в конкуренції жінок „Крила", немаючи інших жіночих дружин.

В подвійних грах чоловіків перше місце здобули пара Вірщук — Форович з „Левів", перемагаючи пару „Крил" Курпіта — Боднар вислідом 2:1 та другу пару „Крил" Куляс — Абрамюк 2:0. Друге місце здобула пара Курпіта — Боднар завдяки перемозі 2:0 над третьою парою Куляс — Абрамюк.

В мішаних парах кінцевий стан гор був такий:

1. С. Боднар — Оля Боднар
2. В. Курпіта — Оля Коваль
3. В. Абрамюк — С. Куляс
4. М. Куляс — І. Яворська

Поодинокі висліди мішаних пар: С. Боднар і Оля Боднар — М. Куляс і Іванка Яворська 2:0, В. Курпіта і Оля Коваль — В. Абрамюк і Савіра Куляс 2:0, С. Боднар і Оля Боднар — В. Абрамюк і Савіра Куляс 2:0, В. Курпіта і Оля Коваль — М. Куляс і І. Яворська 2:0, С. Боднар і Оля Боднар — В. Курпіта і Оля Коваль 2:0.

Петро Головатий

Воскресні пісні й гагілки на пластинках

Влітку 1960 власник клівлендського Видавництва „Хвилі Дністра" Василь Ільчишин дістав незвичного листа французькою мовою. Аббе Ле Поль, ректор Малої Семінарії („Пті Семінер") в Аджаччіо на Корсиці просив негайно прислати йому пластинку з українськими церковними піснями, що їх наспівав хор А. Гнатишина з Відня, а видали „Хвилі Дністра". Він, отець Ле Поль, чув ці пісні в ватиканській радіопередачі, був очарований ними, зокрема величною молитвою за Україну. Від згаданої радіостанції дістав адресу Видавництва й хоче конче мати ці пісні, щоб самому насолоджуватися ними й запізнати з ними своє оточення.

Інший епізод з іншої країни: на латинський Свят-Вечір 1961 ціла Австрія слухала радіопередачу українських колядок, що їх з добавком інструментального трія В. Варана наспівав цей же хор, а на ринок випустило Видавництво „Хвилі Дністра".

Хай ці епізоди говорять за зовнішньо - пропаґандивну сторінку пластинок згаданого видання. А про внутрішню сторінку справи й говорити не доводиться: церковні пісні, що про них мова, почуєте і на „Союзівці" і серед канадійського лісостепу і всюди там, де б'ються українські серця. Обидві пластинки мали два наклади й обидва були негайно розкуплені. А, коли так, тоді без ризика перебільшення можна скласти правило: наш віденський композитор і диригент, Андрій Гнатишин, не враховуючи сольових сил, має скромний хор, наш клівлендський купець Василь Ільчишин має скромне видавництво. А разом обидва взяті творять цілість, що вміє в відповідний час прийти з відповідним товаром, за одним махом заповняючи ту й там прогалини в нашій небагатій пластиновій продукції.

Заки читачі дістануть до рук цю статтейку, заходами названого видавництва буде заповнена ще одна прогалина: на книгарському ринку появляться дві пластинки В-ва „Хвилі Дністра", під назвою: „Українські воскресні пісні й гагілки".

В підзаголовках подається, що пісні виконав хор при церкві св. Варвари в Відні, та смичковий квартет Вільгельма Барана. Директор хору — Юрій Плешкевич, мистецький керівник і диригент — Андрій Ґнатишин, технічний директор — Богдан Панич.

Одинадцять воскресних пісень дають дійсно соборний перекрій мотивів, композицій і голосових інтерпретацій наших прекрасних великодних пісень. Благовісною ластівкою в облаки знімається срібне сопрано Едити Сапрун в „Ангел Вопіяше", „рахманське" - балядних глибин сягає оперилий бас у „Великодній радості". А понад усе надтоном бренить великодня пісня пісень: „Христос Воскрес", на пластинці виведена у трьох відмінах, з яких наймогутніша і найпопулярніша, народня, замикає серію церковних пісень.

А потім — чотирнадцять гагілок, одна краща другої і, що важливе, для пересічного слухача майже все свіжина... Тут і „Мак" і „Ой рано, рано" і „Іжурило" і „Нелюб" і „Кривий танець" і інші. Характеристично, що аж чотири гагілки відведені перепілці. Серед солідних солісток і солістів — Едита Сапрун, Христина Любченко, Трубецький, Янковий, Вукайлович і інші — зустрічаємо і композиторового сина, Ігора Гнатишина.

Калейдоскопний хоровід гагілок замикає традиційний „Зельман". Слухач докладно чує дзенькіт копит його коня об кам'яний поміст. Омана давніх, панцизняних часів живе й на засяг руки близька.

Повний реєстр 25 пісень, награних на двох довгограйних пластинках, буде поданий в пресі. Ціна цього великоднього альбому, двох пластинок у спільній обгортці, виконання Петра Андрусева, $ 10. До набуття — в усіх українських крамницях.

О. Гайський

ЧИТАЙТЕ ЩОДЕННИК „СВОБОДУ"!

Посмертні згадки

Яким КРАЙДУБА, довголітній (від 1935 р.) член 345 Відділу УНСоюзу ім. Б. Хмельницького в Міннеаполісі, Мінн., помер 27-го березня 1962 р. Покійний народився 1885 р. в селі Новосілка, пов. Підгайці, Зах. Україна. До ЗДА прибув перед самим початком 1-ої світової війни, у 1914 р. Був одним з основників УПЦ св. Арх. Михаїла в Міннеаполісі, а також і одним із основників 345 Відд. УНСоюзу. Завжди щедро та щиро складав датки на національні, церковні та союзові потреби. Залишив у смутку дружину Теодору, синів Федора та Михайла, доньку Ганну та 10 внуків. Похорон переводив настоятель УПЦ св. Арх. Михаїла, прот. о. Микола Антохій. — Вічна Йому Пам'ять!

Управа

Розалія ЯРЕМА, членка Т-ва ім. І. Франка, Відд. 372 УНСоюзу у Плейнфілді, Н. Дж., померла в четвер, 22-го березня 1962 р., по короткій недузі. До УНСоюзу Покійна вступила 1929 р. Народилася 1893 р. в селі Глудно, пов. Березів, Україна. Полишила у смутку 3 синів: Андрія, Володимира та Івана, 3 доньки: Александру, Іванну та Елеонору і 8 внуків. Всі її діти мають вищу освіту. Похорон відбувся 26-го березня 1962 р., з церкви св. Андрія до Савт Бавнд Бруку, Н. Дж., при участі Родини, Членів Т-ва та Знайомих. Покійну поховано на Гілсайд цвинтарі. В. її П.!

Н. Ярема, секр.

● РОЗШУКИ ●

НИКОЛАЙ ГУЦУЛ,
син Дмитра, зі села Глушкова, пов. Городенка, Галичина, пошукує кревних, знайомих і односельчан. Зголошення прошу ласкаво слати на адресу:
Nicholas HUCUL
14830 Winchester Avenue
Harvey Ill.

Роман БОБРИК пошукує сестру
ҐЕНОВЕФУ МАТІЯШ,
з дому БОБРИК та брата
МИРОСЛАВА КАТТІНҐЕР,
з міста Копичинці, обл. Тернопіль, Зах. Україна. Прошу зголоситись на адресу:
Іван КУЦЬ (KOOTZ)
40 Bassett Street
West Haven, Connecticut

Пошукується
ІВАНА КАБЛАША,
сина Василя, зі села Насічний, пов. Лісько, Галичина. Проситься писати на адресу:
Wasyl KUCMYDA
1651 Union Street
Benton Harbor, Mich., USA.
Заграничні часописи проситься про передрук.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 20-го КВІТНЯ 1962:

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Збори Т-ва „Українська Січ", Відд. 170, в год. 6:00 веч., в УНДомі, при 90 Фліт вул. — Грабар, секр.

СУБОТА, 21-го КВІТНЯ 1962:

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва „Черноморська Січ", Відд. 14, в гот. 7:30 веч., в залі „Чорноморської Січі", при 508 — 18 Еве. — М. П. Отрок, секр.

НЕДІЛЯ, 22-го КВІТНЯ 1962:

МІЛВІЛ, Н. Дж. — Звичайні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 347, в год. 1:00 по пол., в залі, де звичайно. — С. Патен, предс.; С. Чопик, кас.; Гр. Тимчій, секр.

ТАРЗАН, ч. 4823. Отрута діє!

TENSION PREVAILED, FOR NO ONE SEEMED TO REACT TO THE WITCH DOCTOR'S POTION--

BUT SUDDENLY CHARLES LAVER SCREAMED AND DOUBLED UP IN PAIN--

AND THEN TARZAN COLLAPSED WITH VIOLENT STOMACH CRAMPS--YET JUNE AND SOBITO REMAINED UNAFFECTED!

Запанувало напруження, бо здавалося, що ніхто не реагує на отруту знахара...

Але нагло Чарлз Лейвер закричав і зігнувся в двоє від болю...

А потім повалився на землю Тарзан із болями в шлунку... Тільки Джюн і Собіто не були дітнені болем!